

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Nepročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trisopna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredne in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 267.

V Ljubljani, v sredo 20. novembra 1889.

Letnik XVII.

Deželni zbor kranjski.

(Trinajsta seja dne 18. novembra.)

Došle so prošnje: Henrik Pretnar, ljudski učitelj v Ljubljani, prosi milostne podpore; podobčina Orehek pri Postojini prosi podpore za napravo občinskega vodnjaka; podobčina v Trnju na Pivki prosi milostne podpore za napravo vaške napajalnice; občina Planina prosi podpore vsled nezgod po povodnjah; občina Kosana prosi podpore vsled silno slabe letine.

Poslanec Kersnik poroča o vravnavi zdravstvene službe v občinah rekoč:

Slavni zbor!

O izvršitvi zdravstvenega zakona nam je predložil deželni odbor obširno poročilo, katero je obravnaval upravni odsek in o katerem imam čast poročati sl. zboru.

Naj mi bo dovoljeno, da v kratkih besedah o značim stališče, katero je bilo merodajno vodilo upravnemu odseku pri obravnavi tega poročila. Poudarjalo se je namreč, da stojimo pred zdravstvenim zakonom še vedno le kot isti teoretiki, kakor tedaj, ko smo ga sklepali; zakon se še ni nikjer popolno izvršil, ni prešel v kri in meso našega prebivalstva, in tako nam ne gre vže sedaj misliti ni na bistvene ni na male izpremembe, katere so se menda od mnogih strani že nasvetovale ali vsaj nameravale, — kajti ravno najboljšega temelja za dovolitev taci izprememb nam še manjka, temelja praktičnega izkustva. In le v interesu tega lepega zakona, o katerem se more le želeči, da se uresniči v polnem obsegu in po vsi deželi tako hitro kakor mogoče, upravni odsek ni hotel spuščati se v nekatera podrobna vprašanja, katera se bodo pa itak, ako se potreba praktično pokaže, obravnavala in odstranjevala pozneje. Saj pokaže zakon sam sredstva za to.

To je bilo torej stališče upravnega odseka, zato je predlagal: Slavni dež. zbor naj vzame poročilo deželnega odbora o izvršitvi zdravstvenega zakona in službeno navodilo v vednost.

Poslanec Klun v daljšem govoru poudarja in utemeljuje potrebo, da se za poljansko dolino ali v Poljanah ali na Trati ustanovi stanovišče okrožnega zdravnika, kakor tudi, da se zdravstvena okraja na Kočevskem primerneje razdelita, ter nasvetuje nastopno: Deželnemu odboru se naroča, naj se z deželno vlado posvetuje glede ustanovitve posebnega zdravstvenega okraja v poljanski dolini, okraja škofjeloškega, in pa v Dragi ali Loškempotoku, okraja ribniškega; tudi naj se preudarja, ali bi ne bilo boljše in primerneje, da bi bil sedež zdravstvenega okraja kočevsko-reškega v Banjiloki kakor na Kočevski Reki.

Poslanec baron Schwegel je v dolgem govoru skušal zagovarjati deželno avtonomijo, češ, zakaj je c. kr. deželna vlada sama izdala dne 16. m. 1889 ukaze in navodila na podstavi zdravstvenega zakona z dne 24. aprila 1888. in zakaj ne po sklepu dež. zbora v dogovoru z deželnim odborom. Govornik konečno nasvetuje, naj predloga z navodili in pristojbinami vrne še jedenkrat upravnemu odseku, da potrebno nasvetuje glede kompetence. Dež. predsednik baron Winkler je v daljšem govoru zagovarjal vlado.

Poslanec Svetec opozarja vlado in deželni odbor na potrebo zdravnika v Zagorji ob Savi, kjer je 700 do 800 rudarjev, dalje steklarna, cinkova

tovarna, ter nasvetuje resolucijo, da vis. dež. vlada dogovorno z deželnim odborom ustanovi zdravstveno okrožje s sedežem zdravnika v Zagorji.

Poslanec Detela toplo priporoča resolucijo poslanca Kluna gledé zdravnika v Poljanah ali na Trati.

Poslanec Kavčič poudarja, da sta v Postojini itak dva zdravnika, in stavi resolucijo, naj vis. dež. vlada v dogovoru z dež. odborom določi sedež okrožnega deželnega zdravnika v Št. Petru.

Poslanec Dragoš dokazuje, da je sedež zdravnika v Črnomlju preveč oddaljen od mnogih občin, ki so združene s črnomaljskim zdravstvenim okrožjem, katero šteje 17817 prebivalcev. Govornik stavi resolucijo, naj se ustanovi zdravstveno okrožje v Starem Trgu za Čeplje, Dol. in Gorenjo Podgoro, Radence, Vrh, Dol in Stari Trg.

Poslanec dr. Vošnjak odgovarja raznim predgovornikom. Baron Apfaltrern poudarja v smislu barona Schwegla deželno avtonomijo, češ, da bi moral deželni odbor izdelati navodila in določila tarife. Odgovarjata mu deželni predsednik in poslanec Klun, ki dostavlja, da vlada sicer ni prekorajčila svojega delokroga, pač pa naj bi bil dež. odbor izdelal navodila in deželna vlada jih pregledala ter potrdila ali zavrgla; nasvetuje konečno tudi, naj se poročilo vrne upravnemu odseku, da ga še v tem zasedanju predloži dež. zboru s premembami, ako bi bile potrebne. Govornik tudi naglašja potrebo zdravnika na Raki, kjer je v ta namen že primerno stanovanje, in ker bi imeli tamonjšni prebivalci predaleč v Krško.

Poslanec Pfeifer pravi: Kakor je opravičeno iz razlogov, katere je navel poslanec Klun, da se na Raki nastani zdravnik, tako je tudi prošnja krških meščanov utemeljena, da se za Krško ustanovi služba občinskega zdravnika. V Krškem je edini okrajni zdravnik, ki pa je vedno v uradnih opravilih in na komisijah zunaj Krškega, v bližini pa ni nobenega zdravnika. Torej je potrebno zdravnika nastaviti: enega za Krško, drugega za Rako, potem bode ustrezno potrebščinam in željam celega okraja.

Pri glasovanju je bil vsprejet predlog barona Schwegla, da se poročilo vrne upravnemu odseku, kakor tudi resolucije poslancev Kluna, Svetca, Kavčiča, Dragoša in Pfeiferja.

Poslanec Murnik poroča o prošnji podobčine Vrhpolje, da bi se odcepila od vipavske občine in ustanovila samostojna občina Vrhpolje, ter nasvetuje, naj se prošnja usliši.

Poslanec Lavrenčič toplo priporoča predlog upravnega odseka, ki je bil soglasno vsprejet in se glasi:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Naslednji načrt zakona se potrjuje.
2. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi temu zakonu Najvišje potrjenje.

Z a k o n

z dne . . . . .
o izločitvi davčnih občin Vrhpolje in Sanabor iz občine Vipava, veljaven za vojvodino Kranjsko.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

§ 1. Davčni občini Vrhpolje in Sanabor se izločita iz občine Vipava in napravi se iz nju samosvoja občina Vrhpolje.

§ 2. Mojemu ministru za notranje stvari je naročeno, izvršiti ta zakon.

Ob 1/2 3. uri je bila seja pretrgana do 5. ure popoldne.

(Dalje sledi.)

Vravnava učiteljskih plač po javnih ljudskih šolah.

(Dalje.)

Če bi hoteli ustreči vsem tem željam, bi redna potrebščina normalno-šolskega zaklada, ki je po nam predloženem proračunu že za prihodnje leto znašala čez 303.000 gld., z enim skokom tako silno poskočila, da bi morali povikšati deželno naklado in globoko segati v žepe davkoplačevalcev, ki so pa z davki že zdaj tako obteženi, da jim nikakor ne moremo in ne smemo nakladati večjih bremen. Sicer se je pa že lani poudarjalo, da v primeri z drugimi deželami naše učiteljske plače niso tako slabe, kakor gospodje učitelji trdijo v svojih peticijah. Izpodtikajo se, da je pri nas najnižja plača samo 400 gld. Na Predarelskem, v Galiciji in celó v Šleziji, ki je mnogo bogatejša od nas, znaša najnižja plača samo 300 gld. na leto, v Dalmaciji pa 350 gld. Enako letno plačo 400 gld., kakor pri nas, imajo učitelji zadnje vrste na Češkem, Moravskem, Solnograškem, Goriškem, v Istri in Bukovini. Če torej celó Češka in Moravska, s katerima se naša ubožna Kranjska ne more meriti, učiteljem zadnje vrste plačujete po 400 gld., pač ne gre naši deželi zaradi tega kaj očitati. Višje najmanjše plače, kakor pri nas, imajo samo Dolenja in Gorenja Avstrija, kjer znaša najnižja letna plača 600 gld., Štajerska s 550 gld. in Koroška s 480 gld.

Tudi gledé najvišje učiteljske plače se naši deželi ne more očitati, da bi za drugimi deželami zaostajala. Prednost pred nami imajo samo Dolenja in Gorenja Avstrija pa Štajerska z 800 gld., Češka, Galicija in Koroška, kjer najvišja učiteljska plača znaša 700 gld. Enako najvišjo plačo 600 gld., ki dozdej velja pri nas, plačujejo svojim učiteljem Bukovina, Gorica, Istra, Moravska, Solnograjska, Predarelska in Šlezija. Manjšo ima samo Dalmacija s 500 goldinarji.

Sedanje učiteljske plače so torej pri nas primeroma take, kakoršne so večinoma v drugih avstrijskih deželah; le v nekaterih kronovinah so boljše, v nekaterih celó slabše. Ne dá se pa tajiti, da same na sebi res niso sijajne in da zlasti učitelji s 400 gld. letne plače, posebno če so oženjeni, jako težko shajajo. Zato je slavni deželni zbor že lani priznaval, da bode treba za učitelje kaj storiti, ali že tedaj je ob enem poudarjal, da se morejo učiteljske plače le v toliki meri zboljšati, kolikor to dopuščajo deželne finance. V tem smislu je bil v šesti seji dne 27. septembra 1888 deželnemu odboru naročil, zboljšanje učiteljskih plač pretresati in v prihodnjem zasedanju take nasvete gledé vredbe učiteljskih plač predlagati, kakoršne dopuščajo deželne finance.

Deželni odbor je to naročilo izvršil in slavnemu deželnemu zboru predložil načrt zakona, s katerim se prenamejajo, oziroma dopolnjujejo postavne določbe gledé vravnave učiteljskih plač. Po tem načrtu (§ 2.) naj bi naše učiteljske plače znašale po 700 gld., 600 gld., 500 gld. in 450 gld., za provizične, še ne izprašane učitelje pa po 360 gld. na

leto. Po tej razredbi bi bile plače prvih treh vrst enake, kakor so na Češkem in v Galiciji; četrta vrsta pa bi bila za 50 gl. boljša, kakor na Češkem in deloma tudi v Galiciji. S tem bi bilo ustrezno onim učiteljskim prošnjam, ki priporočajo, naj bodo učiteljske plače po 700, 600 in 500 gl., in naj se odpravi najnižja plača 400 gl. in odpravijo podučitelji, ki smo jih dejansko imeli samo v Ljubljani. V § 1. novega načrta je namreč ta kategorija izrečno odpravljena.

Pri pretresanju tega načrta bilo je finančnemu odseku preiskovati, ali so nasveti deželnega odbora res v pravem soglasju z deželnimi financami. V ta namen se je moral v prvi vrsti ozirati na razvrstitev odstotkov, kolikor naj jih od skupnega števila služb spada v vsako plačilno vrsto.

Nekateri učitelji so v prej navedenih peticijah prosili, naj bi se v višje plačilne vrste pomikali po službenih letih brez ozira na kraj ali kategorijo dotične šole. Ali ne gledé na nevarne pedagoške posledice take vravnave učiteljskih plač, katere razpravlja poročilo deželnega odbora in jih ni treba ponavljati, bi se po tem načinu redna potrebščina samo za učiteljske plače, ki znaša po letošnjem proračunu 236.272 gl., v petnajstih letih povikšala na 400.000 gl. Tako ogromnih stroškov bi pa naša dežela nikakor ne mogla zmagovati, zato se tudi finančni odsek na to točko učiteljskih peticij ni mogel ozirati. Ravno tako mu ni bilo mogoče pritrčiti prošnji učiteljev, naj bi napravili samo tri plačilne vrste po 700, 600 in 500 gl. letne plače, provizoričnim učiteljem pa odmerili 400 gl. na leto. Če bi namreč učitelje četrte vrste, katerim je odmerjena plača 450 gl., spravili v tretjo vrsto s 500 gl., bi se samo pri učiteljih tretje vrste potrebščina za učiteljske plače povikšala za 9000 gl., katera bi pa gotovo za kakih 3000 gl. še poskočila, ker bi morali dosledno več učiteljev pomakniti v drugo in prvo plačilno vrsto. Za vse tri plačilne vrste bi v tem slučaju pri sedanjem številu učiteljev vse povikšanje znašalo okoli 25.000 gl. Tudi ta znesek presega denarno moč naše dežele. Finančnemu odseku se je torej z ozirom na deželne finance prav in primerno zdelo, da se je sprejela četrta plačilna vrsta z letno plačo 450 gl.

Kakor razdelitev v štiri plačilne razrede, zdela se je finančnemu odseku edino primerna tudi razvrstitev učiteljskih služb v posamezne plačilne vrste po odstotkih, katere v § 3. svojega načrta priporoča deželni odbor. Potrebščina za učiteljske plače bo pri tej razdelitvi odstotkov pri sedanjem številu učiteljev, kakor je razvidno iz priloge 53, znašala 8000 do 9000 gl. več na leto, kakor doslej. Kadar se pomnože šole in z njimi število učiteljev, se bo sicer tudi ta znesek precéj znatno povikšal, vendar pa je finančni odsek mislil, da bo deželi mogoče ga zmagovati; ali ob enem je poudarjal, da je to največje povikšanje, ki se more dovoliti. Po nasvetovanju razvrstitvi bo spadalo v prvi plačilni razred 26, v drugi 52, v tretji 180 in v četrti 258 učiteljev. V prvo plačilno vrsto se pomakne 13, v drugo 12, v tretjo 34 in v četrto 104 učitelji. Ker imamo 179 enorazrednih šol, pridejo skoro vse te v tretji plačilni razred s 500 gl., kakor priporočajo učitelji v svojih peticijah. (Dalje) slédi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. novembra.

Notranje dežele.

Pri predčerašnjih volitvah v tržaški okoličci je zmagalo pet Slovencev, mej temi državni poslanec Nabergoj, v enem okraju pa italijanski kandidat.

Govori se, da bo v kratkem za tržaškega namestnika imenovan sedanji začasni vodja vit. Rinaldini. Protiitalijanska stranka sme biti z njim bolj zadovoljna, nego s prednikom; kajti Rinaldini je izprevidel, da bi bila vlada obdržala barona Pretisa, ko bi jej ne bilo na tem ležeče, da v Primorskem preneha dosedanja politika. Rinaldini je krenil na drugo pot in pokazale so se takoj dobrodelne posledice. Tržaški mestni svet je imel izmed 54 članov 45 progresovcev, ki se jako malo razločujejo od pristnih irredentovcev. Nove volitve bodo mestnemu zboru nekoliko predrugačile lice, kajti v njem bo sedaj sedelo do 25 strogo avstrijski mislečih mož, ki bodo imeli tem večjo moralno veljavo, ker za njimi stoji večina tržaških trgovinskih krogov.

V kratkem bo izšel cesarski patent, ki državni zbor sklicuje v 3. dan decembra.

Mladočeški klub je izjavil, da se deželno odborništvo ne strinja z državnoborskim mandatom. Vsled tega je dr. Edvard Grégr odložil svoj državno-

zborski mandat ter s tem obvestil državnoborsko pisarno.

Gornjeavstrijski deželni zbor je sprejel resolucijo poslanca Strnadta, s katero se prosi vlada, naj ljudski šoli dá zopet verski značaj.

Glasilu zmerne ogerske opozicije naznanja, da bo vladi nasprotna stranka glasovala zoper proračun, čeravno ni neugoden, in sicer iz političnih vzrokov, ker so toliko časa normalne razmere nemogoče, dokler je Tisza na krmilu. Vendar bo pa letošnja proračunska razprava mirnejša nego druga leta, ker je večina opozicijonalec doma in ne v Budimpešti.

Vnanje države.

Kakor poroča „Pol. Corr.“ iz Belegrada, določila je vlada za dobe Milanovega bivanja v srbski prestolnici, kakó bo v bodoče kraljica Natalija občevala s svojim kraljevskim sinom. Ni res, da se bo Natalija preselila v konak, marveč bo morala za vsak sestanek z Aleksandrom poprej dobiti dovoljenje regentstva sporazumno z Milanom.

Pred nekaterimi dnevi sta se ruska velika kneza Mihael in Sergij peljala iz Odese v Peterburg. Mej Sebastopolom in Lozovom je vlak naenkrat obstal, ker so zasledili, da so neznani lopovi izruvali šine. Preiskava se je pričela. Sodi se, da je to učinila zarota zoper življenje carske družine.

„Köln. Ztg.“ pravi, da je potovanje nemškega cesarja v Carjigrad razpršilo vse sumnje, ki so bile zoper Nemčijo naperjene. Sultan se je prepričal, da Nemčija nikdar ni hotela rušiti pravice turškega cesarstva. Istotako se je pa tudi cesar Viljem preveril o živnosti Turčije, katero ne bi niti vojska mogla ugonobiti. List se poteza za prijateljsko zvezo mej obema državama, katere podlaga bi bila tesno gospodarstveno spojenje obeh držav, kar bi bilo le na korist nemškemu elementu v Turčiji. Sevêda, če Nemčija sklepa prijateljstvo, opravičena mora biti nada, da bo imela od tega še svoj posebni „rebah“.

Novega rumunskega ministerstva predsednik, general Manu, je po svojem mišljenju konservativec, vendar je pa tudi v prijateljski zvezi z junimisti in mladimi konservativi. Njegovo ministerstvo pomeni tedaj sicer ojačenje konservativnega elementa na znotraj, ob enem pa je zunanja politika krenila v smer Bratianovo, ki je še malo pred svojim odstopom poluurađno izjavil, da Rumunija ne bo zapustila neiralnosti, vendar bo pa povsod podpirala namere mirovne zveze, v kolikor to ne bo škodovalo rumunskim koristim.

„Pol. Corr.“ poroča o braziljanskih razmerah: Na eni strani se trdi, da ima cesar mej narodom veliko stranko za-se in da bo zbornica v večini glasovala proti republikli, na drugi strani pa pravijo, da je prebivalstvo nebrizno in da je republika tem trdnéjša, ker ima prevratna stranka silo v svojih rokah. Republika se bo odslej zvala „Združene države braziljanske“. Na kakó premeten način je sedanji predsednik maršal Da Fonseca pripravil in uprizoril vstajo, pripoveduje „Wr. Allg. Ztg.“: Od onega dne, ko je liberalno ministerstvo pozvalo maršala v Rio-Janeiro, prirejal je v svoji palači vsak večer veselice, pri katerih je častnike pridobival z vstajnimi govori in napatnicami. Laskal se jim je, da so najboljši častniki na svetu, vzlic temu pa najslabše plačani. Ko bo cesar prognan in republika proglašena, porabila bo vlada cesarjevo dvorovino za zvišanje in točno plačevanje častniških plač. Ni čudo, da jih je takó polagoma pregovoril. V noči od 14. do 15. dne t. m. je po vseh bolj obljudenih delih mesta razpostavil svoje vojske, in ko se je prebivalstvo zjutraj zbudilo, pozdravili so je vojaki s klici: „Živela republika!“ Da Fonseca se je takoj z deputacijo odpeljal v Petropolis, kjer je cesarju naznanil, da je odstavljen. Še v isti uri se je morala cesarska družina vvesti v voz ter odpeljati v luko, kjer se je pozneje vkrcala v braziljansko vojno ladijo ter odplula proti Evropi. Nova vlada pripravlja brzobjavno okrožnico do zunanjih vlad. Vesti iz provincij slovejo „ugodno“. Celó Bahija se je odločila za republiko. Vsi diplomatski zastopniki na evropskih dvorih so dali ostavko. V Lisabonu pripravljajo za cesarja Petra II. in njegovo družino kraljevsko palačo. Dom Pedro nima zasobnega premoženja ter bo moral sprejeti dvorovino, katero mu je določila nova vlada. Zet njegov, grof Eu, se ne pelje z njim v Evropo. Zginil je že v petek iz Janeira ter se ne vé, kam se je obrnil. Nekateri pravijo, da je šel v severne braziljanske provincije.

Egiptski proračun kaže preostatek 150.000 egiptskih funtov, čeravno je najrevnejšim prebivalcem odpuščeno davkov za 100.000 egiptskih funtov.

Pismo iz Antota pripoveduje, kakor se brzobjavno poroča iz Adena, da je bil abesinski kralj Menelik dne 8. t. m. koronan. Navzoči so bili kralj godšamski, ras Mihael, Sala-Galas, vsi generali in skupna armada. Po tej slavnosti je bajé neguš odpotoval, da zasede provincijo Tigres.

Izvirni dopisi.

Iz Poreča, 14. novembra. V 10. seji deželnega našega zbora, ki je bila 7. t. m., ovržena je bila volitev viteza Conti-ja, okrajnega glavarja v Pulji, ki je bil izbran za mesta Pulj in Vodnjan s pomočjo c. kr. mornarice in glasov hrvatske stranke. Zagovarjal se je tudi sam, in ko je govor svoj do-

končal, zapustil je dvorano, sedel v kočijo in hajdi domu.

V 11. seji 8. t. m. ovrгла je taljanska večina volitev hrvatskega poslanca dr. Stanger-ja; izvoljen za mesta Kastav, Volosko, Lovran in Mošćenice, a potrdila ono dr. Laginje in dr. Dukić-a, izbrana za kmetske občine pazinskega okraja. O tej zadnji volitvi poročal je taljanski poslanec dr. Bubba ter v svojem poročilu strašno grdo napadal hrvatske volilce in posebno duhovnike. Hrvatski poslanci so živo protestovali proti toliko brezobraznemu poročilu.

V 12. seji 11. t. m. potrdila se je volitev dr. Lius-a za mesta Pazin, Labinj in Plominj, akoprem je bil volilni imenik jednako sostavljen, kakor pri ovrženi volitvi Conti-ja. Zatem pride na red verifikacija volitve v kmetskih občinah voloskega okraja, kjer sta bila izbrana vrednik Mandić in župan Jenko (Slovenec) iz Podgrada. In sedaj se je še le pokazalo, zakaj da je letos predsednik vpeljal nov način glasovanja pri overovljenju volitev, da se namreč — kakor sem Vam že poročal — ne glasuje za obadva poslanca zajedno iz jedne ter iste skupine, ampak za jednega po jednega. Taljanska večina hotela se je znebiti Mandić-a na vsak način, in naj bode to že pravično ali krivično. Mandić in Jenko sta bila izvoljena jednoglasno, in proti tej volitvi ni bilo nobene pritožbe. In glej, Jenko-ta so potrdili, a Mandić-a ovrgli!

V resnici, pri tej neslišani nadutosti in samovolji, pri tem nenavnem in škardaloznem obnašanju taljanske večine mora se človek vprašati: Ali je to mogoče? Kje smo?

Precej po glasovanju nastane na galeriji strašen ropot in upitje, ter predsednik pozove Mandić-a, kakor je to zahtevala galerija, naj odide iz dvorane. Jenko se odpové précej tukaj svojemu mandatu, kateri so mu izročili jedni ter isti volilci, kakor Mandić-u. Laginja izjavi, da pri teh abnormalnih okoliščinah hrvatske manjšine se ne more nikakor več udeleževati zborovanja, in vsa manjšina zapusti dvorano ter obznani brzobjavno vso to stvar cesarju in Taaffe ju.

Na vsak način osloboditi se je hotela taljanska večina sitne in ostro-kritikujoče hrvatske manjšine, predno pride na dnevni red deželni proračun za leto 1890., kateri je predsednik précej v naslednji 13. seji postavil na dnevni red, in katerega je večina sama prav ob kratkem pretresla in sprejela.

Pred to sejo izročila je manjšina predsedniku in vladnemu zastopniku pismeno izjavo: da zaradi obnašanja predsednika in večine manjšina ne more udeležiti se zborovanja in še manje zaradi tega, ker v zboru ni zastopan celi jeden okraj in mesta Pulj in Vodnjan.

Danes popoldne bo zadnja seja.

Dnevne novice.

(Poddraga in druge duhovnije v vipavski dolini.) Ministerstvo za uk in bogočastje je z odlokom z dné 18. novembra 1889 št. 1904 dovolilo, da se Poddraga ustanovi kot samostalna duhovnija z vsemi pravicami, ki jih imajo župnije, ter je deželni vladi naročilo, da naj nemudoma z občino določi dohodke, ki se bodo poddraškemu župniku določili. Ravno to naj se zgodi gledé Goč, Planine in Šturje, ki se imajo tudi v fare povzdigniti. Enako se št. Vid in Črni vrh pri Idriji, ki sta že zdaj imela župnijsko samostalnost, postavita v vrsto pravih župnij, ter se ima eventualno tudi Lozicam pripoznati samostojnost. Zarad Cola, Podkrajca, Vrabč in Budanj se bode odločevalo posebej, vendar naj deželna vlada ob enem tudi zarad njih preiskuje, koliko plače bi se dalo še dobiti iz lokalnih dohodkov, ker sedanji dohodki ne dosežajo župnikom določene kongrue.

(Deželni zbor kranjski) je imel danes 14. sejo ter rešil vse točke dnevnega reda. Prihodnja seja je jutri.

(V deželnem zboru kranjskem) se je v ponedeljek v večerni seji o priliki obravnavanja zgradbe nove bolnišnice unela jako zanimiva in živahna debata, ki je osvetlila nekatere čudne nazore gospodov, ki hoté letos govoriti prvo besedo. Poročal je o omenjeni zgradbi baron Schwegel v imenu finančnega odseka, čigar narodni oddelek je prištevati v veliki večini takozvani radikalni stranki, katera je pa navzlic tej svoji barvi in „odločnosti“ si izvolila omenjenega gospoda poročevalcem, baš menda zato, da je potem tem ložje preobračevala

svoje kozolce, ter ni bilo treba ozirati se na poročevalca. Nadrobne predloge objavimo na drugem mestu, za sedaj le omenjamo toliko, da se je posvetovalo, naj se prodá sedanja bolnišnica g. Gorupu za 120.000 gld. in potem s tem zneskom, z darilom kranjske hranilnice za 60.000 gld. in prispevkom dežele za 100.000 gld. in primernim zneskom mesta ljubljanskega zgradi nova bolnišnica. Nadalje naj se izreče gospodu Gorupu in kranjski hranilnici zahvala, prvemu za velikodušno darilo poslopja, ob enem pa načelno sklone, da se bode ustanovila višja dekliška šola s slovenskim učnim jezikom v Ljubljani. Konečni predlog, ki je bil povod burni, včasih zgolj osobni debati, pa se je glasil skromno: „Ker je potreba ophthalmologičkega oddelka na tukajšnji bolnišnici vedno silnejša, in so sedanje razmere gledé potrebnega objekta ugodne, ne da bi se obremenil znatno deželni zaklad, naroča se deželnemu odboru, naj na podlagi nasvetov bolnišničnega ravnateljstva takoj ustanovi ophthalmologički oddelak.“ V generalni debati je omenjal dr. vitez Bleiweis, da se z zgoraj omenjenimi prispevki ne more prava bolnišnica po „paviljonski sistemi“ zgraditi.

Tudi Pakiž je proti gradnji, ter želi, naj se počaka s tem do boljših časov. — Potem se je prešlo v nadrobno posvetovanje, in pri tej priliki je dr. Tavčar naglašal Gorupove zasluge in požrtvovalnost, ter v toplih besedah priporočal nasvêt finančnega odseka, da se imenovanemu izreče zahvala dežele, čemur je ves zbor soglasno pritrđil. Da je pri tej priliki nekoliko zabavljije na šolo uršulink in njihove zmožnosti odpalo iz dr. Tavčarjevih ust, temu se itak ne smemo čuditi; pač pa smo se čudili taktu gospoda poslanca, ki vé tako priliko, ko se izraža velikodušnemu mecenu slovesna zahvala, uporabljati za nizke napade. Pa temu še ni bilo dovolj. Pri zadnjem predlogu o napravi ophthalmologičkega oddelka se je zopet vzdignil dr. Tavčar ter jel perorirati in deklamovati o narodni odločnosti, ki jo zastopa on, in o narodni mlačnosti, katera se je lotila Klun-Šukljejeve stranke. Ta mlačnost se kaže v tem, da se nam bo sedaj vrnil Nemeec in protestant v deželno službo. (Da bodo čč. naši čitatelji umeli ta argument, omenjamo, da že zdaj izvršuje ophthalmologičke operacije v deželni bolnišnici asistent dr. Bock, res protestant in Nemeec, ki je pa na ljubljanski gimnaziji študiral ter govori in piše popolno pravilno slovenski. Odlikuje se po svoji izurjenosti v tej kirurški stroki, za katero mu nimamo vrstnika ni v Ljubljani, ni na Slovenskem. Ako se torej ustanovi ta nov oddelak v bolnišnici, ozirati bi se moral deželni odbor sevêda v prvi vrsti na imenovanega.) Drugod Nemci samo Nemece nastavljajo, — pravi dr. Tavčar, — pri nas pa hočete narobe delati. Toleranca, — to je le pogubna fraza, — odločno je treba postopati. Tudi on kot katoličan (sic!) ne more biti za protestanta, — to nasprotuje njegovim verskim čutilom. (Glasen smeh na levi. — Klici: Kako lepo je bilo to govorjeno!) — Dr. Bleiweis nasvetuje, najse ophthalmologički oddelak ustanovi še le na novo zgradjeni bolnišnici.

Poslanec Svetec predlaga, da se pusti deželnemu odboru prosta roka, da ne bo vezan na nasvete bolnišničnega ravnateljstva. — Posl. Šuklje pravi v izvrstnem govoru, da je mnogo zanimivih epizod pričakoval, ko je letos v deželni zbor bil izvoljen zastopnik mesta Kranja, toda današnji večer da je prekoračil njegove najsmelejše nade. Govornik le obžaluje, da je gospod deželni glavar nekako prestrigel pikantno „causerie“-jo gosp. dr. Tavčarja, tembolj, ker je bil deželni zbor presenetil z nekim načinom postopanja, katero dosedaj še nima domovinske pravice v parlamentarnih odnošajih. Sploh ni navada, da se v javni seji razpravljajo intimnosti iz odsekovega posvetovanja; ali zastopnik mesta Kranja spravil je na dan celó take stvari, katere se nikoli niso pripetile v finančnem odseku, temveč so goli proizvod njegove bujne domišljije. Čudi se tudi ognjevitosti, s kojo je napadal večino odsekovo. Saj je za odsekovo resolucijski predlog med drugimi glasoval tudi oni čast. poslanec, katerega je sam dr. Tavčar ravnokar bil — in to po vsej pravici — proslavljaj kot uzor rodoljubja in največjega našega dobrotnika. Predlog, za katerega je glasoval tudi poslanec Gorup, vendar ne more biti tako kvaren, kakor ga popisuje poslanec mesta kranjskega!

Ali ne bode mu sledil na polje osebnosti, marveč prav mirno hoče razjasniti razloge, radi katerih bode on s svojimi somišljeniki navzlic vsem

napadom glasoval za nasvêt finančnega odseka. More li kdo tajiti, da je poseben okulističen oddelak potreben naši bolnišnici? Povsod drugod, po vseh deželnih bolnišnicah naše državne polovice ga imajo. V novjšem času stakirurgična veda in optahmologija tako napredovali, da ga ni več z lepa zdravnika, da bi v svoji osebi združeval obe stroki ter mogel primerno opravljati obojni posel. In celó na Kranjskem! Imeli smo že l. 1886. slepcev 357 po uradnih izkazih. Od tistega časa pa so razsajale na Kranjskem huđe epidemije, zlasti osepnice in škrlatinka. Vsled tega pomnožilo se je število onih nesrečnežev, kateri so primorani pomoči si iskati pri zdravniku specialistu, da jim reši najdragocenejši dar, luč nebeško! Potrebi torej posebnega okulističnega oddelka se ne dá ugovarjati.

Sevêda, to priznavajo načeloma tudi protivniki nasvetovane resolucije, ali odlašati hočejo z ustanovitvijo, dokler ne bo gotova bolnišnica. Zakaj neki? Bolnikov imate dovolj, že sedaj ločeni so kirurgičnih slučajev ter imajo svoje posebni sobi. In tudi v sedanji bolnišnici bode moč preskrbeti jim potrebni prostor. Saj se bode sedaj izpraznila stara blaznica; tujá naj se premesti ženski sifilitični oddelak — kar bi želeti bilo tudi iz drugih ozirov — in dobili se bodo dokaj primerni prostori. Govornik ne razume, da more baš strokovnjak dr. Bleiweis ugovarjati. Troškov ne bode nobenih za deželni zaklad, kajti resolucija izrečno poudarja: „ohne Inanspruchnahme finanzieller Mittel“, ni se tedaj bati obremenjenja pri deželnem zakladu. Temveč narobe, dobiček bode imel deželni zaklad, in ž njim vred bolniki. Dokler nimate samostojnega okulističnega oddelka, je bolnik na očéh vedno le nekaj „appendix“. Dostikrat mora čakati na operacijo, včasih minejo tedni in meseci, po nepotrebnem leži v bolnišnici in dežela mora zanj plačati oskrbovalnino, ker se ni operiral o pravem času. To neha, kakor hitro dobimo svoj poseben oddelak s samostojnim primarijem!

Ali poslancu kranjskega mesta zljubilo se je, ugovarjati predlogu finančnega odseka z narodnega stališča. In proti takemu argumentu mora protestovati govornik. Nihče mu ne more odrekati narodnega čuta; da je v njem živa narodna zavednost, dokazal je s štiriletnim trudapolnim delovanjem v dunajskem parlamentu. On in somišljeniki njegovi branijo in varujejo narodno stališče povsod tam, kjer ga v istini treba varovati. A nikakor in nikoli ne bodo umetno konstruirali narodnih vprašanj, ter narodnosti ne bodejo vmeševali tam, kjer ne more biti merodajna. Tista stranka, katero zastopa dr. Tavčar, — „die schärfere Tonart“ — sestavljena je iz golih protislovij. To se je danes jasno videlo. Oni dan, ko se je politična debata unela pri razpravi o kranjski gimnaziji, je dr. Tavčar v lepem govoru izražal uprav zlato resnico. Škoda, da pri nas ni navada, kakor na Francoskem, uradno razširjati take govore. Tisti izrek bi se moral kar plakirati po vogalih ljubljanskih, izrek namreč, da moramo „Slovenci Avstrijo držati v lastnem interesu, kajti mi smo prvi zgubljeni, kakor hitro se razdere in razruši avstrijska država“. In kaj govori danes? Pridigoval je tu načelo narodne nestrpnosti ter v tej intoleranci našel poroštvo za narodni obstanek. Ali ne previdi, da tje Avstrija, ta mnogojezična država nemogoča v tem hipu, v katerem obvelja nekrščansko to načelo narodne intolerance med njenimi narodi? Kar drugod grajamo, to hočemo posnemati pri nas doma!! Res je, iz zdravega narodnega egoizma gledati moramo na to, da po deželnih uradih nastavimo kolikor moč le domačine. Ali to načelo ne more veljati absolutno tam, kjer je v prvi vrsti prizadeto človekoljubje. Da bi dr. Tavčarja zadel nesreča, da zbolí na očéh, da je vid njegov v nevarnosti, gotovo ne bode vprašal: „Katerega političnega mnenja mora biti moj zdravnik, ali je volil dr. Mošeta ali Ivana Hribarja?“ — ne, vprašal bode po najboljšem specialistu in k njemu se bode zatekel. In ob to tolažilo hoče pripraviti siromake v naši bolnišnici? Nekako smešno je bilo videti danes zastopnika kranjskega mesta, ki se je danes na enkrat delal najrazvnetejšega zagovornika katoliških interesov, baš njemu to jako slabo prija. Ali v tem slučaju govornik ne gleda ne na narodnost niti na veroizpovedanje, tu je v prvi vrsti prizadeta humaniteta, tu veljá pred vsem načelo: Homo sum!

Tega načela se držeč glasoval bode govornik s svojimi prijatelji vred za nasvet finančnega odseka. (Živahno odobravanje od večine narodne stranke.)

Poslanec Hribar pravi, da ne gré ravnati se po svetopisemskem izreku, po katerem naj se po-

molí levo lice, ako je padla zaušnica na desno. Treba le Slovence podpirati, načelo „homo sum“ pa tu ne veljá, kakor se mu on tudi v narodnem oziru nikdar ne upoguje. Na Štajarskem, na Primorskem ne dobí noben Slovenec službe — zakaj bi mi tako ne ravnali?

Poslanec Zitnik odgovarja, da je vsa dolga debata le „de lana caprina“. Ne bi se oglasil, ko se ne bi njemu in ožjim somišljenikom — kakor že dvakrat — zopet nastavil nož na vrat, ki je pri tej priliki ostro brušen na dve strani. Toda ne boji se tu ostrin verskega in narodnega vprašanja. Kaj pa zahteva finančni odsek v svoji resoluciji? Poudarja potrebo oddelka za očesne bolezni, naroča dež. odboru, da takoj po nasvetu bolnišnega vodstva ustanovi oddelak za očesne bolezni brez posebnih troškov dežele in se ozira na dosedanje zdravniške moči. Resolucija torej ne zahteva ne Nemca, ne protestanta, čemu bi torej ne glasovali zá-njo? Ako v resnici Nemci želé spraviti v to službo svojega sorojaka g. dr. Bocka, to govorniku ni znano, ker ni čul dotičnih razgovorov finančnega odseka niti skrivnih posredovanj. Ime jednega zdravnika se je stoprv tu v debati imenovalo. Kateri pa je drugi?

In če je v resnici namen Nemcev, ki pa ni jasno izražen v resoluciji, da dobí ta posel protestant g. dr. Bock, more govornik vsejedno glasovati za resolucijo, kajti deželni odbor ima vendar pravico in moč, da odkloni nasvet bolničnega ravnateljstva, kakor se je pred leti že tudi zgodilo. In konečno, kaj tirja katoliška cerkev od zdravnika? Da bolnika opominja na vsprejem sv. zakramentov. In to žalibog ravno drugoverni zdravniki dostikrat vestneje izpolnujejo, kakor oni, ki hočejo biti katoliki. Čudno, da ravno g. dr. Tavčar tako poudarja versko stališče, saj je on duševni oče listu, ki je že tolikrat grdil katoliško stvar. — Poslanec Hribar nasvetuje glasovanje po imenih. Glasovalo je 24 poslancev za resolucijo, 10 proti. Natančnejše poročilo pride na vrsto na drugem mestu.

(Šola za stavbene stroke.) Z Gorenjskega se nam piše: „V jedni zadnjih sej dež. zbora se je poročalo o izrednem napredku obrtne strokovne šole v Ljubljani. Kakor čujemo, hoče dež. zbor skleniti prošnjo, da vlada ustanovi strokovno šolo za kovinsko obrt v Ljubljani. Dobro, jaz nisem proti temu, a trdim, da šola za kovinsko obrt ne bode pri nas imela toliko koristi, kakor mnogi upajo. Pač pa bi bila nujno potrebna šola za stavbeno stroko, posebno za zidarje in kamnoseke. Na tisoče in tisoče denarja nam Lahí odnesó iz dežele, katere bi lahko zaslužili domači ljudje, ko bi bili izšolaní za to stroko. Naj torej dež. zbor misli tudi na to nujno potrebo.“ — Tem vrsticam dostavimo, da so posamezni poslanci v zboru in v ožjem svojem krogu poudarjali nujno potrebo take šole. Danes sta v deželnem zboru pri poročilu o ustanovitvi strokovne šole za kovinsko obrt v Ljubljani obširneje o tem govorila poročevalec Murnik in poslanec Klein ter izražala željo, naj bi se strokovna šola v Ljubljani popolnila ter prej ko mogoče uvel pouk tudi v zidarstvu, kamnoseštvu itd. Obširnejše poročilo v prihodnjih številkah.

(Umrl) je včeraj v Krškem notarski uradnik g. Simon Paternoster v 46. letu svoje starosti. Bil je obče znan pevec. N. v m. p.!

(Popravek.) Tiskarski spak je zakrivil, da je bilo v včerajšnjem listu tiskano ime gosp. poslanca Kluna namesto g. Kleina, ki je v dvanajsti seji poročal o obrtnem pouku.

(Vladika Josip Strossmayer) je bil dne 18. novembra 1849 imenovan za djakovskega škofa. Predvčeraj je tedaj jugoslovanski mecen praznoval svojo štiridesetletnico, odkar deluje kot vladika na korist svojemu ožjemu hrvatskemu in širšemu jugoslovanskemu narodu. Mož, ki je žrtvoval vse svoje življenje za dušni in gmotni blagor svojega naroda, trpeti mora ljuto preganjanje svojih obilih sovražnikov. Tolaži pa naj se s tem, da ga ima Jugoslovan z zlatimi črkami hvaležnosti zapisanega v svojem srcu. „Obzor“ je pri tej priliki izšel v praznični obleki ter na koncu radostno kliče s Preradovićem: „S ponosom gleda na milog si sina zemlja nam rodna, s ponosom zove te narod ljubimcem!“ Tudi narod slovenski se nikjer raje ne pridružuje hrvatskemu bratu, kakor v izjavi ljubezni do skupnih očetov: Vsemogočni nam ohrani še mnoga, mnoga leta naš plemeniti vzor narodne požrtvovalnosti!

Raznoterosti.

— Nadvojvoda Ivan se sedaj mudi v Hamburgu. Tjekaj je dobil cesarjevo dovoljenje, da se sme odslej priprosto imenovati Ivan Orth. Ime si je izbral od nekega gradiča v Gmündenu, v katerem je rad bival. Sel bo iz Hamburga v London, kjer bo vstopil v neko tamošnje brodišče. Takoj, ko je od cesarja dobil dovoljenje, da sme premeniti svoje ime, dal si je tiskati nove vizitnice s priprostim imenom „Johann Orth“. Zakaj je storil nadvojvoda ta korak, ni došlo še v javnost in se menda tudi nikdar ne bo zgodilo. Govoriči se veliko posebno v inozemstvu, vé pa prav malo. Sorodniki so se jako trudili, da bi ga pregovorili, posebno njegova mati, velika vojvodinja Toskanska, je skušala svojega sina odvneti. Toda vse je bilo zastonj. Nadvojvoda Ivan je imel dvorovine in vojaške plače blizo 30.000 gold. na leto ter se je tudi tem dohodkom odpoval. Ker ima le kakih 40.000 gl. zasobnega premoženja, t. j. letnih dohodkov v ugodnem slučaju 2000 gl., skrbeti bo moral za zaslužek. To mu ne bo težko. Neka italijanska broderska družba ga hoče pridobiti za trgovskega vodjo velikemu podjetju, novoyorski „Herold“ pa mu je ponudil 20.000 gl. na leto, ako bo hotel za ta list pisati dogodke iz svojega vojaškega življenja.

— Belega srnjaka, trideset funtov težkega, so minole dni v Ziegenhainu na Hesenskem ustrelili. — Pariško razstavo je vsega skupaj nad petindvajset milijonov plačujočih oseb obiskalo.

Telegrami.

Dunaj, 20. novembra. Cesarjevo ročno pismo sklicuje državni zbor v 3. dan dec.

Berolin, 20. novembra. Pri tukajšnji dopolnilni volitvi v mestni zastop je bilo pet liberalcev in jeden socijalni demokrat zopet, jeden liberalci in pet socijalnih demokratov pa novo izvoljenih. Mej tremi socijalnimi demokrati in jednim konservativcem in dvema liberalcema bo treba ožje volitve.

London, 20. novembra. Pivovar Edvard Guinness v Dublinu je za zidanje delavskih hiš 250.000 šterlingov (200.000 za London, 50.000 za Dublin) daroval.

Madrid, 19. novembra. Barcelonsko gledališče je po predstavi popolnoma pogorelo. Človek se ni nobeden ponesrečil.

Rio Janeiro, 20. novembra. Prejšnji ministri predsednik vicomte Emuropreto je danes v Evropo odpotoval.

Pojasnilo.*)

„Slovenski Narod“ se je v dopisu iz Št. Petra v štev. 262. zaletel tudi v mene zaradi pridige dne 27. oktobra. Svojo pridigo pošljem visokočast. knezoškofijstvu in visokorodnemu gosp. deželnemu predsedniku. „Slov. Narodu“ sem poslal „Popravek“, a vredništvo ga ni hotelo vsprejeti, češ, da ni sestavljen, kakor zahteva § 19. tiskovne postave. Da me sl. občinstvo krivo ne sodi, primoran sem tem potom objaviti svoj popravek, ki se glasi:

„Ni res, da bi bil jaz kdaj rekel, da Notranjci neso zavedni, temveč „goveji“.

Res je, da sem rekel, a ne na leci: Kar so liberalci počeli in kakor so napadali in zmerjali duhovščino o zadnji volitvi na Notranjskem, po tem Notranjska ne zasluži več imenovana biti „zavedna“, temveč „zagovedna“. Pomen te besede je znan. Zasluga za iznajdbo tega izraza pa ne pripada meni, temveč nekemu drugemu gospodu, s katerim se v tem oziru strinjam. Oni dopis ni bil skovan v naši duhovnji, in če je bil, skovali so ga ljudje, ki neso zmožni presoditi, kaj spada v politiko.

G. dopisniku pa bodi povedano, da bodemo jaz in tovariši tudi v prihodnje neprestrašeno pobijali pogubne liberalne nazore, katere razširjajo liberalni listi med našim ljudstvom. Govor moj pa naj presodite kompetentni oblasti, sem li res kaj takega govoril na leci, česar ne bi smel.“

ŠT. PETER, 18. novembra 1889.

(1) Anton Verbajs, kurat.

*) Za stvari pod tem naslovom je vredništvo le toliko odgovorno, kolikor zahteva tiskovna postava. Op. vred.

Umrli so:

17. novembra. Ivan Sigmund, delavec, 32 let, Kravja dolina 11, Fabes dorsalis.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v min
opazovanja	srakomera v mna	toplomera po Celsiusu			
7. u. zjut.	752.2	-2.8	brezv.	megla	0-10
19. 2. u. pop.	751.2	-0.3	"	"	megla
9. u. zveč.	752.8	-1.8	"	"	
Srednja temperatura -1.6° za 4.7° pod normalom.					

Izdajatelj: Matija Kolar.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

20. novembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85	gl.	40	kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16 %	85	"	80	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	108	"	60	"
Papirna renta, davka prosta	100	"	85	"
Akcije avstr.-ogerske banke	923	"	—	"
Kreditne akcije	311	"	75	"
London	118	"	75	"
Francoški napoleond.	9	"	45 1/2	"
Cesarski cekini	5	"	66	"
Nemske marke	58	"	30	"

Tržne cene v Ljubljani

dné 20. novembra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	66	Špeh povojen, kgr.	—	66
Rež, "	4	71	Surovo maslo, "	—	96
Ječmen, "	4	39	Jajce, jedno, "	—	3
Oves, "	3	09	Mleko, liter, "	—	8
Ajda, "	5	20	Goveje meso, kgr., "	—	56
Proso, "	4	55	Telečje, "	—	54
Koruza, "	4	87	Svinjsko, "	—	52
Krompir, "	3	21	Kostrunovo, "	—	32
Leča, "	12	—	Pišanec, "	—	25
Grah, "	13	—	Golob, "	—	17
Fizol, "	10	50	Seno, 100 kgr., "	2	32
Maslo, kgr., "	1	—	Slama, "	2	50
Mast, "	70	—	Drva trda, 4 □ mtr., "	7	15
Špeh svež, "	—	54	" mehka, "	4	25

Marijacejske želodčne kapljice

posebno zdravilne pri želodčnih boleznih.

Izkušene pri pomanjkanju teka, slabosti želodca, napenjanju, kislem riganju, koliki, prehlajenju želodca, poročici, zlatenici, gajusu in bruhanju, glavobolu (če izvira iz želodca), krču v želodcu, zaprtju, prenapolnjenju želodca z jedili in pijačami. Cena ene steklenice z navodilom rabe 40 kr., dvojne steklenice 70 kr. Osrednji razposiljatelj: Lekarnar KAROL BRADY, Kromeriz (Moravija). Svarilo: Pristne marijacejske želodčne kapljice se mnogo ponarjajo. — V znak pristnosti mora biti vsaka steklenica v rudičem zavitku, na katerem je odtisnjena zgorajšnja varstvena znamka, poleg tega mora biti pa na vsakem navodilu rabe zaznamovano, da je bilo tiskano v tiskarni G. Guseka v Kromerizu.

(8)

Marijacejske čistilne kroglice.

Za več let z najboljšim uspehom pri zaprtju in zapekanju rubljene kroglice se sedaj mnogo ponarjajo. Paziti je tedaj treba na zgorajšnja varstvena znamka in podpis lekarnarja C. Bradya, Kromeriz. — Cena skatljice 20 kr., 5 skatljic 1 gld. — Če se donar naprej pošlje, stane 6 skatljic s prosto doposlavitvijo 1 gld. — 12 skatljic 2 gld. 20 kr. Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice niso tajno sredstvo. Predpis je pri vsaki steklenici in skatljici naveden v navodilu rabe. Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice se pristno dobivajo v Ljubljani: pri lekarnarju Piccoliju; — lekarnarju Svobodi; — v Postojni: pri lekarnarju F. Bacarčiču; — v Škofji Loki: pri lekarnarju Karolu Fabianju; — v Radovljici: pri lekarnarju Aleks. Robjeku; — v Novem Mestu: pri lekarnarju Dominiku Bizoliju; — lekarnarju Bergmannu; — v Kamniku: pri lekarnarju J. Močniku; — v Črnomlju: pri lekarnarju Iv. Blažku.

Tuji.

18. novembra.

Pri *Mattéu*: Hermann, potovalec, Beer, Winzl, Rabel, Mayer, Haas, Muck, Lederer, Fuchs, trgovci, Hochfeld, J. pl. Sypniewski z Dunaja. — Beck iz Pariza.

Pri *Stonu*: T. Nanai in Baroggi, trgovca, z Dunaja. — L. Lončar, davčni nadzornik, s Krškega. — Malli, tovarnar, iz Tržiča.

Poslano o salicilu!

Salicil, kemično čisti za zdravilne namene, je neškodljiv

Slabi poskusi in škodljivi vspehi s salicilno kislino in salicilnokislom natronom se pripetijo le tam, kjer so preparati kemično nečisti, kjer se tedaj posluje s kemično nečistim in tedaj s slabim blagom. Pred takim blagom pač najodločneje svarimo.

Gradec: Lekarna Vendelina pl. Trnkóczyja, deželna lekarna, Sackstrasse. **Nepresegljivo za zobe**
Dunaj: Lekarna Viktorja pl. Trnkóczyja, „pri sv. Francišku“ (ob enem kemična tovarna) V., Hundsthermerstr. 113.

Dunaj: Lekarna Julija pl. Trnkóczyja, „pri zlatem levu“, VIII., Josefstädterstrasse št. 30.
Dunaj: Lekarna dr. Ottona pl. Trnkóczyja, „pri Radeckiju“, diplomovanega lekarnarja in kemika III., Radezkyplatz št. 17. (1)

Zunanja naročila se s prvo pošto izvršujejo.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.

Za manufaktorne trgovce in zasebnike.

Izvrstne češke tkanine

znane tyrdke

Vilj. Markl, Wamberg (Češko).

Struks (bombažno blago) za moške obleke, najlepši obrabci.
Barhant, v vseh barvah, dobre vrste.
Kanafasse (posteljno blago), razne vrste, najje, ši uzorci, dobre vrste.
Oksford za srajce in ženska krila, lepi uzorci, dobre vrste.
Grizett za ženske in otroške obleke, izvrstno in trpežno blago. (10-17)

Uzorci gratis in franko. — Pošilja se proti povzetju.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njihju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano reelinno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupe so oljnaté barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (16)

☛ Cenike na zahtevanje. ☛

Slovenski

Žepni koledar

za leto 1890

izšel je ter se dobiva v jako lični obliki v „Katol. Bukvarni“, pri J. Giontiniju in M. Gerberju.

komad po 20 kr., po pošti 2 kr. več.

Knjižica je posebno primerna kot novoletno darilo za kavarne, kojim se dovoljuje primeren rabat. — Razprodajalcem po jako znižani ceni.

Tudi je dobiti v „Katol. Bukvarni“

„Koledar katol. tiskovnega društva v Ljubljani“ za l. 1890,

namenjen zlasti slovenski duhovščini. Med drugim podaja veroučiteljem zapisnik učencev za več nego 400 otrok.

Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo ta krasnozvezani Koledar zastonj; neudom stane 1 gld. 20 kr., po pošti 5 kr. več.